

Příběhy z jižních Čech
TŘEBOŇSKO

**Jak vodníci
hledali domov**

Bára Stluková

bambóok

Ilustrace
Zdeňka Študlarová

Bára Stluková

Příběhy z jižních Čech TŘEBOŇSKO

Jak vodníci hledali domov

Ilustrace Zdeňka Študlarová

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou Bambook
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 7071. publikaci

Odpovědná redaktorka Magdalena Jimelová
Jazyková úprava Gabriela Janů
Grafická úprava a sazba Šimon Jimel
První vydání, Praha 2018
Vytiskla tiskárna FINIDR s.r.o., Český Těšín

© Grada Publishing, a.s., 2018
text © Bára Stluková, 2018
illustrations © Zdeňka Študlarová, 2018

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **tretně stíháno**.*

ISBN 978-80-271-2376-6 (ePub)

ISBN 978-80-271-2375-9 (pdf)

ISBN 978-80-247-3064-6 (print)

OBSAH

Jak přišli do Ráje a potkali Peklo	5
Hrníčky jsou na dušičky	9
Kdo umí hledat prameny?	13
Návrat ztracené dcery	18
Jak v Třeboni chutná pivo	20
Jak se mele štěstí	26
Jak plují plaváči	33
Jak se kamarádí voda a oheň	38
Jak umějí vodníci slavit	41
Jak jeden našel a druhý hledá dál	45
Jak to bylo s Mikulášem	49
Jak nebezpečné může být zrcadlo	51
Jak se pluje proti proudu	54
Jak i Slávek konečně našel štěstí a domov	58
O vodnickém poslání	63

JAK PŘIŠLI DO RÁJE A POTKALI PEKLO

Zlatí panáci z pšeničných snopů mávají z polí sluníčku. Celý den jim pomáhalo vysoušet zrna na jejich vrcholu, ale teď už má pomalu po práci a chystá se zapadnout. Ještě posledními paprsky pohladí strniště i louky a lesy a půjde si odpočinout. Vždyť už šli všichni – děvečky i pacholci po dlouhém dni zasedli ke společné večeři, kravičky a koně jsou zpátky ve stáji, všichni příjemně unaveni.

Ovšem tři mládenci, kteří se objevili v záhybu cesty, vypadají unaveni nepříjemně. Vlastně vypadají docela zničeně, jsou celí vyprahlí a sotva se plouží.

„Už cítím vodu, rychle!“ vykřikne najednou ten prostřední a několika skoky je v potoce. Hurá! Konečně trochu osvěžení! Jeho společníci se nedají pobízet a už se všichni cákají a dovádějí.

Není divu. Jsou na cestě už tři dny a ani nezapršelo. Naštěstí je krajina bohatá na rybníky a ty naši návštěvníci opravdu potřebují. Není náhoda, že jsou všichni v zelených fráčcích a každý má svou tornu plnou malovaných hrníčků, vždyť jsou to nefalšovaní vodníci! Tři bratři až od Blatné. Svůj kraj milují a mysleli si, že ho nikdy neopustí, ale osud tomu chtěl jinak. Zlatý věk rybníkářství už je pryč a nový pán se rozhodl některé své rybníky vysušit a změnit v pole. A bohužel za oběť padl i rybník, kde hospodařila naše mladá trojice. Nebylo nazbyt, museli se vydat do světa najít si nové hospodářství.

„Lahodná,“ ochutná vodu z potoka nejstarší Ruda. V chutích se vyzná, i když, popravdě řečeno, ještě trochu víc než vodu má rád pivo. „Ale nejde mi na rozum, že tu v potoce nejsou kameny a voda teče tak nějak klidně...“

„Protože to není potok, ale kanál,“ opraví ho prostřední bratr. Vojta ví všechno. O potocích a strouhách a rybách a všech vodních breberkách, ale hlavně o rybnících. Vždycky ho trochu mrzelo, že největší rybníkář Jakub Krčín vybudoval u Blatné trochu menší rybníky než u Třeboně. A tak mu možná přišla změna na jejich rybníce trochu vhod. Chtěl dokázat něco velikého, starat se obrovský rybník, kde bude moci opravovat a čistit a udržovat spoustu přepustí a silnou hráz a... prostě už mu byl rodný rybník trochu malý. Vydat se za novým dobrodružstvím na Třeboňsko byl vlastně jeho nápad. Vždyť Třeboňsko je pro vodníky ráj!

„Je to Zlatá stoka, to znamená, že už jsme blízko Kaňova a taky největšího Krčínova díla – Rožmberka!“ předvede Vojta své znalosti.

„Ale je tu krásně!“ zasní se nejmladší Slávek a pozoruje poslední odlesky slunečního svitu na krůpějích vody na svých dlaních.

„Už to nemáme daleko, když se vydáme podél stoky ještě kousek dál, za chvíli jsme na Kaňově. Tam určitě bude nějaký vodník, který nám ukáže své království a možná i ten ohromný Rožmberk,“ pokračuje Vojta. Ještě se mu moc odpočívát nechce.

Vždyť celý život sní o velkých rybnících, a když je teď má na dosah... to by snad ani neusnul! A jeho bratrům to nevadí, taky už se těší. Večer je vlahý, první hvězdy vycházejí a zrcadlí se v hladině Zlaté stoky. Bude to krásná procházka.

Skutečně to netrvalo dlouho, měsíček stihl rozsvítit jen pár dalších hvězdiček a naši vodniční bratři dorazili na cestu mezi dvěma krásnými rybníky – Kaňovem a Rožmberkem. Jako první uviděli Kaňov. Stříbrná hladina vypadala v měsíčním svitu jako zrcadlo, ale náhle se na zrcadle začaly dělat šmouhy. Chlapci obrátili zrak k nebi, ale nahoře bylo všechno v pořádku. Podívali se pozorněji na hladinu a ano, tam se to dělo. Zdálo se jim, že z rybníka vystupují bílé obláčky a blíží se k našim hrdinům. Ti stáli jako zaražení, ještě nikdy nic takového neviděli.

Ale zaražení se brzy proměnilo v okouzlení, to když začali v obláčcích rozeznávat ladné postavy tančících víl. Vily tančily, jako by slyšely krásnou hudbu, a přibližovaly se k cestě tak blízko, že si na ně vodníci mohli téměř sáhnout. Rudovi se rozzářily oči, ani nedoufal, že by se dnes ještě pobavil. Odhodil do křoví svou tornu s hrníčky a chystal se s vílami do kola. Slávek jen zíral na tu krásu a toužil se v náručí krásných tanečnic rozplynout. Jen Vojtovi se něco nelíbilo, jako by cítil zvláštní zápach, něco jako spáleninu... nebo... síru!

„Kšá! Kšá!“ vyrazil proti vílám s vrbovým prutem. Ty se jen skřehotavě rozesmály a jedna po druhé se proměnily na... čerty! A ti se s příšerným řevem a chechotem rozlétli do okolí.

„Do štíčího vocasu,“ ulevil si Ruda a sáhl do křoví pro odloženou tornu, „co to bylo?“

Ale to už se v dáli na cestě ozvalo praskání a hrčení a dusání a k trojici se zběsilou rychlostí přibližoval černý kočár se zvláštním spřežením. Žádní koně ani voli, to šest černých kocourů, velkých jako telata, táhlo kočár tak rychle, že vypadal, jako když letí, a pokaždé, když se dotkl cesty, odrazil se a vyskočil do výšky. Zdálo se nemožné, že by se někdo mohl udržet na kozlíku, ale bylo tomu tak – muž v černé peleríně s vysokým kloboukem

neohroženě práskal bičem a v druhé ruce držel otěže. Teď už mu chlapci viděli i do tváře a... jak je míjel, z očí mu vyšlehly plameny! Bratři jako jeden vykřikli, zavrávali a žbluňk – jeden za druhým spadli do temných vod rybníka Kaňov.

Tak lekli se, to ano, ale co si budeme povídat, žblunknutí do vody ještě žádnému vodníkovi neublížilo. Vlastně byli rádi, že jsou konečně pod vodou, v klidném a bezpečném prostředí, protože to, co se dělo na povrchu, se jim moc nelíbilo. Jen měli starost, jestli svým pádem někoho neprobudili. A samozřejmě probudili.

„Vítám vás, cizinci,“ ozvalo se jim za zády skřehotavě. Malý stařík s holí se blížil s námahou, ale v jeho tváři nebyla ani známka roztrpčení z příchodu návštěvy. Naopak to vypadalo, že má z mladých hostů radost. Pozval je do své světničky pod hrází, ale hned se omlouval: „Hoši, už je moc pozdě, pojďme spát a ráno si všechno povíme, ano?“

A poutníci rádi přijali pohostinnost a během chvilky usnuli, jako když je do vody hodí.

HRNÍČKY JSOU NA DUŠIČKY

Vodník Kuňka nemohl dospat. Vždyť má hosty! Tak dlouho už ho nikdo nenavštívil, všichni cizinci chtějí vždycky vidět hlavně vedlejší Rožmberk. Samozřejmě, Rožmberk je největší, ale jeho Kaňov je starší, a kdyby starý Krčín neviděl tu skvělou práci Štěpánka Netolického, který se na Kaňově a Zlaté stoce tolik nadřel, nikdy by Rožmberk postavit nedokázal.

Ale tihle cizinci přišli k němu, podívat se na Kaňov, a tak má teď stařík plné ruce práce. Opatrně našlapuje, aby své mladé hosty nevbudil, a leští svou sbírku dušiček. Jak se těší, až jim o ní bude vyprávět – vždyť takovou sbírku nemá ani ten packal na Rožmberku! Vůbec nechápe, že na tak velkém rybníku může správcovat tak neschopný vodník. Už je tam víc než sto dvacet let a kolik má dušiček? Tři? Pět? To Kuňka je jiný kabrňák! Zálibně přejede pohledem své tři police v kredenci plné krásných malovaných bucláčků s víčkem. Je to prostě nádhera! A je za tím vidět i kus poctivé práce.

Z rohu se ozvalo zazívání. Tak už se budí, rychle na stůl připravit puškvorcovou pomazánku k snídani a můžou si konečně popovídat.

„Dobré ráno, chlapi, jakpak jste se vyspali?“ zaskřehotá Kuňka svým typickým žabím hlasem. Vlastně žabu připomíná celou postavou, proto dostal žabí jméno. Hlavička s vypouklýma očima a širokými ústy, zavalité tělíčko a prsty spojené blánou. Připomíná spíše žabu převlečenou za vodníka.

„Moc děkujeme za pohostinnost,“ odpověděli zdvořile chlapi, hned se představili a u snídani vyprávěli Kuňkovi o svém putování.

„A pak jsme dorazili sem na hráz a děly se neuvěřitelné věci,“ zakončuje vyprávění Ruda.

„Já vím, já vím,“ zarazil ho Kuňka. „Vypadá to strašidelně, ale když víte, jak se k přízrakům chovat, tak vám neublíží. Slyšeli jste už o Jakobovi Krčínovi?“

„Samozřejmě,“ odpověděl Vojta, „veliký stavitel a hospodář, učiněný génius.“

„No, to asi jo,“ brblal pod vousy Kuňka, „ale říká se, že když stavěl rybník Rožmberk, který je hned tady přes cestu, tak se spolčil s ďáblem. A od té doby tady čerti mají svoje rejdy. Přeměňují se na vodní víly a lákají pocestné k tanci a do záhuby. A Krčín nemá na věčnosti klid, jezdí okolo rybníka s kocouřím šestispřežím, ale ti kocouři, to jsou taky proměnění čerti,“ dodává tajemně.

„Tomu nevěřím!“ vykřikl Vojta. „Jakub Krčín byl vzdělaný, velký muž. Ten by se nikdy s čerty nepaktoval.“

„Vždyť jsme ho viděli na vlastní oči!“ opáčil Slávek.

„Viděli, viděli... nějaká mámení jsme viděli...“ brání velikána Vojta, „já vím, jak to je! To byli čerti našťvaní, že s nimi Krčín nechtěl podepsat smlouvu, a teď se za něj vydávají, aby ho pomlouvali i po smrti.“

„Hm, chytrý chlapec,“ pomyslel si Kuňka. Je rád, že se tu objevili a chtějí se tu usadit. Pošle je k Dunajovicům, tam jsou některé rybníčky volné. Bude hezké mít takové sousedy.

Vtom se zpod stolu ozvalo slabé zařinčení, to Ruda zavadil nohou o svou odloženou tornu s hrníčky.

„Pozor, chlapče,“ napomenul ho Kuňka, „ať ti neutečou dušičky.“

Mladíci se rozesmáli. „Tam přece žádný dušičky nejsou, to jsou prázdné hrníčky!“

Kuňka se zachmuřil. Že jsou neschopní a nemají ještě dušičky, to by jim i odpustil, však jsou ještě mladí, ale že se tomu ještě smějí? To nedovede pochopit. Rozhodl se, že je čas ukázat hostům svou sbírku a trochu je k vlastní práci navnadit.

„Podívejte,“ ukázal na svou kredenc, „kolik myslíte, že je tam prázdných hrnečků? Ani jeden!“ dmul se malý stařík pýchou.

Pro chlapce to bylo trochu nepříjemné téma. Znali totiž samozřejmě hodně vodníků, kteří rádi a pilně topili lidi a často se nespokojili jen s občasným plavcem, ale sami vázali pestré pentličky na vrbičky u rybníka, aby nalákali mladá děvčata a děti blíž k vodě. A taky odmalička dostávali k narozeninám a z poutí malované hrníčky, aby měli do čeho dušičky sbírat, jenže do toho se jim nikdy nechtělo. Často pozorovali děti, jak dovádějí a cákají se v parném létě v osvěžující vodě, a měli z toho radost. Nechtěli těm dětem ubližovat, natož mladým dívkám... Vždyť živé jsou tak krásné, to vám Ruda potvrdí.

„Víte,“ začne opatrně Slávek, „pro nás topení není. My se chceme věnovat pořádné práci, péči o rybník a ryby a vodní ptáky a žabince a rákosí. Chceme čistit trubky a splavy a pozorovat rybáře a tančící rusalky a veselé děti. Hrnečky máme, abychom je mohli prodat, kdyby nám došly peníze. A teď jsme o rybník přišli a hledáme nějaký nový domov. Nevíte o nějakém volném rybníku tady v okolí?“

„No,“ zamrskal vousy Kuňka. To si tedy nepomyslel, že je dnešní mládež tak zkažená. A on je chtěl za sousedy! To by to pěkně dopadlo, kdyby sem zatáhli takovéhle novoty! Nakonec by se sem chodily ráchat děti z vesnic a poskakovaly by ve vodě a křičely a pošťuchovaly se a ryby by neměly kouska klidu. Tomu musí zabránit!

„No,“ pokračuje po chvíli, „tady u nás nic volného není, ale zkuste to za Třeboní. Podél Zlatý stoky se dostanete za chvíli do Třeboně a pak se vydejte dál na jih k Rakousku, tam možná něco najdete. A asi byste už měli vyrazit, slunce už je vysoko,“ zakončil rozmrzele. Asi mu bude líp bez hostů než poslouchat takovéhle moderní řečičky. A taky by měl jít pověsit na hráz nějakou pentličku, dneska je v Třeboní trh a po hrázi půjde spousta mladých děvčat a dětí...

„Jó, třeboňský trh...“ pomyslel si Kuňka a smutně se díval za odcházející návštěvou, „tam jsem přišel o své štěstí.“

KDO UMÍ HLEDAT PRAMENY?

Cesta Zlatou stokou do Třeboně byla pohodlná. Bratři se proměnili v úhoře a za pár minut dorazili k městským hradbám. Pak ale pokračovali po souši, a i když to na náměstí není daleko, v poledním žáru pěkně vyprahli.

Dlouhé náměstí bylo plné lidí a stánků, trhy jsou tu proslulé, ale tři vodníci před sebou neviděli nic jiného než kašnu uprostřed. Prodírali se návštěvníky a trhovci, jen aby už byli co nejbliže vody. Svižně se vyhoupli na okraj kašny a s úlevou si namočili schnoucí šosy. Teď se teprve okolo sebe mohli klidně rozhlédnout.

Třeboň je ještě krásnější, než čekali. Každý dům na náměstí má jinou barvu a jiné zdobení, jiná okna a jiné štíty, pořád je na co se dívat. Radniční věž do všech stran ukazuje na ciferníku, kolik je hodin, z jejího ochozu se po okolí rozhlízejí návštěvníci, prostě velký svět. A celé náměstí je plné stánků a trhovců a řemeslníků a svátečně oblečených zákazníků.

Až teď si kluci uvědomili, že je na těch lidech kolem něco zvláštního. Zvláštní bylo, jak se na tři vodníky na kašně všichni dívali. Kdyby totiž v kterémkoli městě na světě vyskočili na kašnu tři vodníci a namočili si šosy, okamžitě by se našel někdo, kdo by na ně křičel nebo plivnul nebo hodil kamenem nebo s křikem utekl. V Třeboni ale ne... Lidé chodí klidně kolem a usmívají se. Tady nikomu nezáleží na tom, jestli jste člověk, nebo vodník, každý se jen ptá, jestli jste dobrý, nebo špatný. A na vodnických bratřech je na první pohled vidět, že jsou to dobráci.

Rudovi se při pohledu na okolní mumraj rozzářily oči. Určitě se narodil pro město, vždyť se tady cítí jako ryba ve vodě. Takových lákadel na dosah – lososové karbanátky, kapří škvarky, pestré pentličky z atlasu i aksamitu, klobouky, botičky, nádobí ze dřeva, keramiky i proutí a do toho hudba a na horní straně náměstí u vchodu do zámeckého parku dokonce divadlo! Zatímco

Vojta zkoumal systém trubek v kašně a Slávek se opájel tou barevnou nádherou okolo, rozprostřel Ruda kapesník a vystavil na něj své nejkrásnější hrníčky.

„Jejda, panáčku,“ zasmála se na Rudu selka z Dunajovic, „doufám, že v tom není dušička.“ A prohlížela si hrnek s červenými kvítky.

„Kdepak, tohle jsou poctivý hrníčky, nikdy nepoužitý, památeční,“ vemlouval se Ruda, aby prodal. A začalo ho to bavit a za chvíli už vykřikoval: „Kupujte hrníčky na svoje čajíčky!“ a „Schovej si, človíčku, štěstí pod pokličku!“ Než si Vojta stačil proměřit průměr odtoku a Slávek se dosyta pokochat okolní krásou, měl Ruda prodáno.

„Tak, kluci, jde se nakupovat, dneska si to pořádně užijeme. Nakonec zajdeme i do pivovaru, na to se těším nejvíc,“ ponoukl Ruda bratry a vyrazili.

Nejprve si chtěli koupit nějakou dobrotu a pentličky za kloboučky a také se zastavili u stánku ševce. Vždyť mají za sebou tak dlouhou cestu a možná ještě delší před sebou a na nohou desetkrát sešivané škrpály!

„Taky jste se přijeli podívat na tu slávu?“ prohodil švec Matěj, když jim bral míru.

„Říkali nám na Kaňově, že je tu dnes trh, ale přišli bychom tak jako tak, hledáme nový domov...,“ odpověděl Vojta.

„Jo, holenku, trhy jsou tu skoro furt, ale dnes se děje něco opravdu mimořádného. Pan kníže nechal na nádvoří zámku postavit novou kašnu, dnes bude odhalena a bude tam muzika a průvod, celá slavnost tam bude, a to tři dny!“ vysvětluje Matěj. „Tak si to můžete pořádně užít, protože já ty boty budu mít až pozítří.“

Zprávy o nové kašně vodníky zaujaly. Aby ne – všechno, co se týká vody, je přece zajímavá. A tak se vydali na tu velkou slávu podívat.

Ani se nemuseli ptát na cestu, na zámecké nádvoří se hrnuly celé zástupy zvědavců a chlapci dorazili právě v nejlepším.

Pan kníže stál uprostřed nádvoří vedle obří plachty a promluvil k přítomným: „A tato kašna ať navěky připomíná udatnost našeho velkého předka, Adolfa Schwarzenberga, který v boji proti Turkům získal do našeho erbu havrana klovajícího do turecké hlavy! Nechť voda tryská!“

S těmito slovy zatáhl za plachtu a všichni zůstali v údivu zírat na překrásnou kašnu, která se vedle něho objevila. Ne jedna, ale hned tři turecké hlavy zdobí její vrchol a obrovský havran do jedné z nich klove. V kašně zahučelo, zaskučelo, zarachotilo, ale... voda nikde.

„Ááách!“ vydechl dav a čekal. Také pan kníže čekal, ale nic se nedělo.

„Nedělejte si starosti, pane kníže,“ nahrnuli se ke kašně naši tři přátelé, „zjistíme, o co jde.“ A než bys řekl švec, vodníci se proměnili v rybky a skočili do kašny. Protáhli se trubkami do podzemí a jali se hledat přívod vody. Nehledali dlouho – dole přímo pod kašnou byla malá loužička a v ní seděla roztomilá malá žabka.

